

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 43.

V Ljubljani, 25. vinotoka 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

Ponemčevanje štajerskega šolstva.

S Štajerskega smo prejeli ta-le dopis:

Skoraj vsi slovenski listi so pred kratkim prinesli članek „O ponemčevanju ljudskih šol v mariborskem okraju“.

Tudi Vaš cenjeni list je bil med temi; ako se ne motim, je izrazil člankar tudi prošnjo, naj bi se mu vsak sličen slučaj takoj naznanil in pa tudi, ako bi se katera gojenka deželnega ženskega učiteljišča v Mariboru (nemški zavod) nastavila na kateri slovenski šoli.

Zadnje se je pripetilo pri nas. Akoravno je deželni šolski svet v Gradcu z odlokom z dne 23. avgusta 1907. okrajnemu šolskemu svetu mariborskemu odločno zaukazal, da se naj na novo zistemizirano tretjo učiteljsko službo v Lehnu razpiše, je slednji že dva dni pozneje, to je 24. avgusta imenoval neko gospodično s poprej imenovanega nemškega učiteljišča za provizorično učiteljico v Lehnu, kjer je šola p o p o l n o m a slovenska, akoravno se tudi poučuje nemški jezik. Kdor pozna naše ljudstvo, razume tudi, zakaj je ono tako razbujeno nad tem imenovanjem, to tem bolj, ker sta se že dve moški učni osebji, seveda izprašani iz obeh deželnih jezikov, zanimali za to službo. Lehensko učiteljstvo mora sicer vedno samotariti, a prošnikov za učiteljske službe v Lehnu je bilo vedno dovolj; med tem, ko je bilo v tem oziru drugod pomanjkanje, je bil tukaj boj za imenovanje. Naše razsodno ljudstvo ceni svoje učiteljstvo in žrtvuje za šolo vse; a žal, da mu žuga v tem oziru izpremembra, ki jo je zakrivil okrajni šolski svet, ker tako malo upošteva upravičene zahteve krajnega šolskega sveta, oziroma všolanih občin pri nastavljanju učiteljev in misli morebiti, da naj občine, oziroma krajni šolski sveti nosijo le bremena pa naj molče gledajo, kako se njim vsiljujejo jezika nezmožne učne osebe, odjemajoč naši slovenski deci, ki se je na učiteljišču usposobila za oba deželna jezika, kruh iz ust. In še nekaj! Lehen je dobil svoječasno od družbe sv. Cirila in Metoda za zgradbo šolskega poslopja precejšno vsoto proti temu, da se je zavezal varovati slovenski značaj šole ali v obratnem slučaju vsoto vrniti.

Kaj nam je storiti v tem slučaju?

Krajni šolski svet je sicer svojemu ogorčenju dal duška s tem, da je v posebni vlegi tirjal okrajni šolski svet, naj že imenovano učiteljsko mesto razpiše, da zamorejo zanje prositi iz obeh deželnih jezikov izkušeni kandidatje ter družbo sv. Cirila in Metoda o tem obvestiti. Vrhutega hočejo župani izročiti zadevo našemu poslancu in če se jim ne bo ugodilo, o d s t o -

piti od vseh častnih služb v občini in pri šoli. Ali zares dandanes živimo v času tako nezdravih razmer? Pribito naj bo, da ta odpor ne velja osebi, ampak gre za načela.

Blagovolite navedene razmere pogovoriti in ožigosati v svojem cenjenem listu ter iz tega poročila povzeti, oziroma dostaviti, kar potrebujete, da se odpomore storjeni nam krivici. —

Tu je nasvet težak, ker vlada sedaj tak sistem, ki pritiska pravico k tlom, a povzdiguje nasilje in krivico. Vaš poslanec naj z vso brezobzirnostjo zaropče proti takemu nasilnemu ravnanju, smo vendar v državi, kjer niso še vseh zakonov vrgli v kot! Vašega poslanca bodo gotovo podpirali drugi slovenski poslanci, in uspeh je gotov! Ako pa ne, naj store vaši možje, kar so sklenili. Kjer ne čuvajo pravice, tam naj preneha vsako mirno delo!

Dobro bi bilo, ko bi o tem pisalo tudi drugo slovensko časopisje. Naj se razve vsepovsod, kako pravico režejo — Slovencem!

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

— registrovana zadruga z omejenim jamstvom. —

Promet do konca kimovca 1907 K 121.080 68.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Duh časa.

II.

Leta 1869. je zavladal današnji državni šolski zakon, ki so ga polagoma popolnjevali do najnovejšega časa. Povedali smo že, da je ta zakon za osnovne šole rodil mnogo dobrega sadu, a resnica je tudi, da je v njem preveč birokratskega duha, ki nikakor ne odgovarja sedanjemu duhu časa. Potom splošne volilne pravice je prišel demokratizem do svoje veljave in moči, v tem duhu se bodo odslej urejevale političke, narodne, socialne, gospodarske in trgovske zadeve — izvzeto ne sme in ne more biti šolstvo. Šolstvo sploh, posebno pa ljudsko šolstvo, mora biti preurejeno tako, da bo odgovarjalo ljudskim potrebam. Šolski učni načrti so prirojeni za vse narode, sloje in stanove enako. Res je, da je branje, pisanje s spisjem in računstvo nekake